Отговори на въпроси, поставени от Български институт за правни инициативи

на Десислава Любомирова Петрова, заместник на административния ръководител, заместник градски прокурор на Софийска градска прокуратура, кандидат за изборен член на Висшия съдебен съвет от квотата на прокурорите

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
Регистрационен индекс | Дата
ВСС - 12945 | 27-10-2026

ОБЩИ ВЪПРОСИ:

„Въпрос 1: Каква е Вашата оценка за ефективността на настоящия Висш съдебен съвет за осигуряване и отстояване на независимостта на съдебната власт и отделните магистрати, например като при случаите със съдия Владислава Цариградска, съдия Ивайло Йосифов, прокурор Ивайло Запев, прокурор Иво Илиев, разкритията около кръга на Петьо Петров – „Еврото“ и Мартин Божанов – „Нотариуса“? Какво бихте променили, ако Ви изберат за член на ВСС при изпълнение на тези правомощия и задължения?“

Отговор на въпрос 1: Цитираните във въпроса случаи имат различен характер, но общото впечатление е за непоследователност в подхода при публични сътресения в системата. В някои от тези случаи бяха предприети действия и бяха изслушани ангажираните по казусите магистрати, бяха изискани и документи. Известни са усилията на ВСС от 2018 г. насам във връзка с изработването на стратегически документи от двете колегии на ВСС, посветени на гаранциите за независимост на съдебната власт. Имаше реакции в редица случаи и от страна на Съдийската колегия, и от страна на Прокурорската колегия.

Ако бъда избрана за член на ВСС от професионалната квота, бих работила за това тези реакции да са навременни – в някои случаи това би означавало незабавни, и провокирани от активността на самия ВСС. За да не бъдат тези реакции обаче само и единствено лозунг, те трябва да бъдат съчетани с принципна, прозрачна и последователна кадрова политика на ВСС, особено по отношение на подбора на административни ръководители в органите на съдебната власт.

Като последваща стъпка е публичното оповестяване и медийната политика, която трябва да признава грешките в системата.

Реакцията винаги трябва да се сведе до незабавна защита от натиск и нетърпимост към неправомерно поведение. И то не само по публично известни случаи.

Считам, че е важно да се поддържа публичен регистър, отразяващ случаите на натиск върху прокурори, без значение какъв е неговият източник.

„Въпрос 2: Какво е Вашето мнение за възможността да бъдат отзовавани изборни членове на ВСС от професионалната квота?“

Отговор на въпрос 2: Бих посрещнала с готовност обсъждането на тази идея по същество и бих изслушала и преценила внимателно всички предложения, за да съдействам за приемането на такъв механизъм, който действително би гарантирал конституционосъобразната работа на ВСС, като се съобразят и принципно негативните становища на Консултативния съвет на европейските съдии, Консултативния съвет на европейските прокурори и на Венецианската комисия, и би бил приложим към всички

членове на съвета, не само спрямо тези от професионална квота, но и спрямо избраните от Народното събрание. Към момента идеята за въвеждане на механизъм за отзоваване не е запълнена от юридическа страна с необходимата яснота, за да бъде подлагана на коментар. От друга страна Конституцията на Република България и Законът за съдебната власт предвиждат предпоставки и процедура за предсрочно освобождаване от длъжност на изборен член на ВСС при дисциплинарно освобождаване от длъжност и при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година. При това положение е трудно да предположим какви биха могли да бъдат материалноправните предпоставки за отзоваване извън подчинението на други интереси като форма на „неизпълнение на служебни задължения". Като процедура би трябвало да включва под някаква форма, дори съгласувателна, елементи от трите власти, като гаранция срещу произвол и опит за контрол над независимата съдебна власт и намеса в суверенното изпълнение на нейните функции. Ние търсим позитивна промяна и именно затова, а и поначало, съобразно всички разбирания в съвременното общество, непопулярната позиция не може да бъде причина за санкция.

*„**Въпрос 3:** На какъв профил и на какви конкретни професионални и морални качества ще държите, когато се наложи да избирате нов главен прокурор на Република България във Вашия мандат, ако бъдете избран за член на Висшия съдебен съвет."*

Отговор на въпрос 3: Бъдещият главен прокурор трябва да разбира съдебната власт, в т.ч. функционирането на прокуратурата и да има визия за нейното бъдеще, основаваща се на конституционното ѝ положение като част от независимата съдебна власт. Той трябва да бъде свободен от всякакво влияние и способен да устои на такова. Трябва да е утвърден професионалист с непоклатими и високи лични и морални качества.

*„**Въпрос 4:** Една от широко дискутираните теми в магистратските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса – смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата?"*

Отговор на въпрос 4: В концепцията си съм посочила, че са необходими усилия за преодоляване на разликите във възнагражденията чрез намаляване на „ножицата". Най-удачният вариант е това да се случи чрез увеличаването на възнагражденията (с числово, не с процентно измерение) на ниските нива (с най-голямо изражение от ниското към по-високото ниво) при запазване актуализацията на възнагражденията на всички нива (като може тя да бъде с по-малък процент в горните нива). В зависимост от финансовия ресурс това може да се случи еднократно, но реалистичният вариант е поетапно увеличение докато се достигне разумна разлика. Такава е необходима предвид отговорностите на по-високите нива и доколкото възнаграждението е естествен стимул за израстване във всяка една система. Но настоящата разлика е прекомерна и не отчита натоварването най-вече на районните, но и на окръжните нива, спрямо останалите в системата. Повишаването на възнагражденията на тези нива ще осигури справедливото отношение към магистратите в съдебната власт и ще редуцира желаещите да израснат в системата само поради възнаграждението.

Пленумът на ВСС съдебен съвет е снабден с необходимите правомощия за определяне на възнагражденията на магистратите и това е една от гаранциите за независимост на съдебната власт. Дали ще е необходимо законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, е въпрос на диалог с професионалната общност и с останалите власти, както и с представителите на доктрината.

*„**Въпрос 5:** При разработването на представената от Вас концепция използвали ли сте система с генеративен изкуствен интелект или софтуер, базиран на големи езикови модели?“*

Отговор на въпрос 5: Не съм използвала система с генеративен изкуствен интелект нито софтуер, базиран на голсми езикови модели, при разработването на моята концепция.

ВЪПРОСИ ПО КОНЦЕПЦИЯТА:

*„**Въпрос 1**: Според Вас, в кои конкретни аспекти може да се оптимизира разходването на бюджета на съдебната власт?“*

Отговор на въпрос 1: В областта на административните разходи и усъвършенстване на дигитализацията. Това е продължителен и регулярен процес, ефективността на който трябва да се търси постоянно.

*„**Въпрос 2**: Какви конкретни мерки предвиждате за попълване на щатовете на съдебните служители и предотвратяване на текучеството на кадри?“*

Отговор на въпрос 2: Работата за съдебните служители не е достатъчно привлекателна поради наслагването на непосилно натоварване, голяма отговорност и ниско заплащане особено на ниските структурни нива. При позитивна промяна на тези характеристики на полагания труд, щатовете за съдебни служители ще бъдат запълвани по-лесно и няма да има голямо текучество на кадри.

*„**Въпрос 3**: На с. 9 от Вашата концепция споменавате, че към момента „би било арогантно да твърдим, че конкурсите са прозрачни“. Бихте ли обяснили защо мислите така и какви идеи имате за обезпечаване прозрачността на конкурсите в бъдеще, ако бъдете избрана за член на ВСС?“*

Отговор на въпрос 3: Липсата на гаранции за прозрачността на настоящите конкурсни процедури е очевидна. Това не означава априори, че всички, които са били назначени след конкурс, проведен съгласно действащите правила, не са били правилно оценени. Но процедурата трябва да бъде регламентирана и проведена по начин, че да осигури справедливост във всеки случай. Затова в концепцията си предлагам конкурсите да бъдат децентрализирани, като се провеждат по апелативни райони, с изключение на конкурсите за ВКП и НСлС. Нормативно да е регламентирано времето, до което да бъдат обявени и времето, до което да бъдат проведени. Информацията за съответните щатни бройки, които предстои да бъдат освободени през следващата година, да се подава от окръжните през апелативните и респ. от апелативните прокуратури директно до ВСС до края на м. септември на текущата година. До края на м. октомври същата

година ВСС да изготвя график за провеждането на всички конкурси, за да няма застъпване на дати и да се осигури търсената от всички предвидимост. Самите конкурси да се провеждат като съвкупност от три елемента – 1. подобрени атестации (като участието в конкурса да е с последната атестация и да не се допуска забавяне поради изготвяне на атестация); 2. проверка на 3 до 5 акта, преимуществено избрани от кандидата; 3. събеседване с комисия без участие на хабилитиран преподавател по актовете, което да не се превръща в изпит. Всеки един от тези три елемента има своя самостоятелна и подробна обосновка и детайлизация. Считам, че този вариант би довел до оптимално бързо и максимално обективно провеждане на конкурсните процедури.

*„**Въпрос 4**: На с. 14 от концепцията си споменавате, че създаването на механизми за ефективна комуникационна политика са сред приоритетите за новия ВСС? През какви канали предвиждате да се обменя информация между ВСС и обществото и медиите? Предвиждате ли възможност за активен диалог между членовете на ВСС и магистратите из страната? Какво бихте предложили от практиката си на говорител?"*

Отговор на въпрос 4: Информация между ВСС и обществото и медиите може да се обменя чрез всички законово допустими канали. Предвиждам възможност за активен диалог между членовете на ВСС и магистратите из страната. За мен той е задължителен, за да може ВСС да изпълнява пълноценно правомощията си, като проследява не само статистически действието на своите решения и оценява необходимостта от последваща активност.

В правомощията на ВСС е да отстоява независимостта на магистрата. Темата за конкретните действия, които ВСС може да предприеме включително в случаи, когато е застрашена независимостта от външен натиск, дискутирах подробно с колеги прокурори при срещите си с тях. ВСС трябва и може да бъде истински институционален гръб на магистрат, чиято независимост е застрашена в следствие на външен натиск, за което не е необходимо законодателна промяна, а единствено ясен и явен подход в подобни случаи.

С уважение,

Десислава Петрова